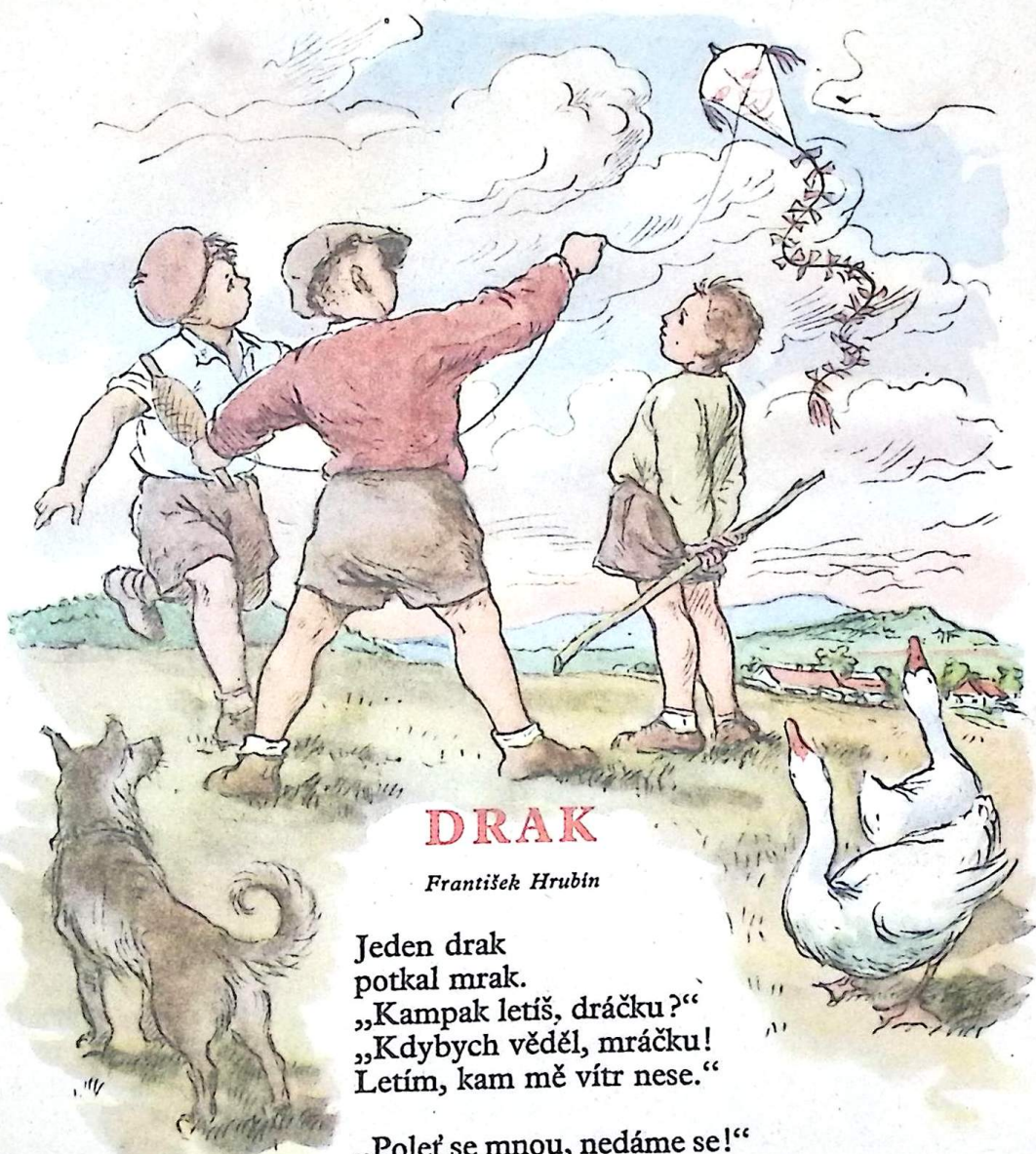

Mateřídouška

Časopis pro nejmenší čtenáře

DRAK

František Hrubín

Jeden drak
potkal mrak.
„Kampak letíš, dráčku?“
„Kdybych věděl, mráčku!
Letím, kam mě vítr nese.“

„Poleť se mnou, nedáme se!“
„I mlč, vítr taky
sem tam honí mraky.“

Vašík má novou SKLÁDANKU

Anna Malinská

Vašík sedí na bobku pod oknem a dělá, že neslyší. Skládá dohromady červené, modré a bílé kameny. Před Vašíkem vyrostl domeček s ohrádkou, most a hluboký příkop.

„Pojď číst, Vašíku!“ volá maminka už po třetí, když se chlapec zvedne a pomalu se loudá do dveří. Pomalu, pomalinku vezme slabikář, otevře jej a podepře si rukou hlavu. Maminka se dívá, jak se kluk mračí na písmenka a poslouchá smutně takovéhle čtení: „P-E-S,“ hláskuje Vašík a ještě jednou: „P-E-S.“

„Dej písmenka dohromady, Vašíku!“ povzbuzuje maminka — „Co je to p-e-s?“

„Pes!“ řekne po chvíli a sklouzne se židle. „Budu číst až potom!“

Maminka Vašíka pozoruje a myslí si, jak to udělat, aby se chlapec nebál písmenek. Sama moc ráda čte a tolik by chtěla, aby měl Vašík také rád knížky.

„Umím novou hru,“ říká jen tak pro sebe, „skládanku.“

„Maminko, nauč mě ji, prosím tě!“ Chlapec najednou ožil, najednou byl čiperný a plný života. A zvědavý až moc.

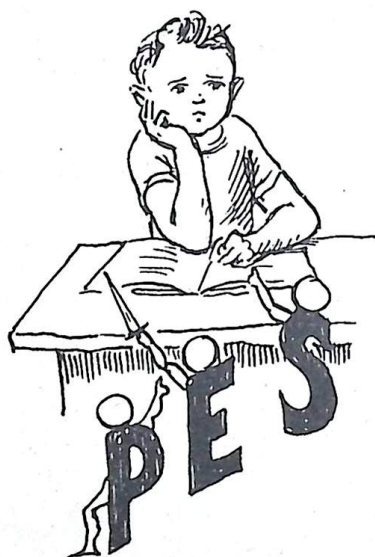
„Co budeme skládat, povídej, maminko!“ „To je velké tajemství, jenom ti prozradím, že se nám podaří celé město!“ a maminka se podívala teď Vaškovi na domácí střevíce.

„Hraje se to na procházce a tak mám obavu, že než se obuješ, bude večer a po procházce!“

Ale maminka měla zbytečný strach. Vašík byl tentokrát obut tak rychle, že ho nemusila ani jednou pobízet. A už se ptal:

„Ukaž, kde je skládanka, maminko, ukaž!“ a táhl maminku za ruku po chodníku.

„Tady je hned jedna!“ zastavila se maminka u velikých vrat na rohu a ukázala na veliký nápis na tabuli.

„Víš co, Vašíku, nebudeme sbírat ani kamínky, ani krabičky od zápalek. Dnes budeme sbírat písmenka!“

„To je čtení, mami, já si nehraju!“ a Vašík se chtěl otočit.

Maminka ho nedržela, jen tak řekla:

„Taková hromádka písmenek, panečku, je to jako nic a co se z toho dá složit! Někdy celé město!“

A maminka udělala dva kroky k velké žluté tabuli, na které byla šipka a zase hromádka písmen. Písmena byla velká, černá, leskla se novotou a každý se po nich ohlédl a zapamatoval si je.

„Tady je zrovna jedno a jaké! Nejhezčí na světě!“ řekla maminka a dívala se na nápis.

Vašík ji zatahal za ruku.

„Které, mami, pověz!“

„Tady jsem si je přečetla. Ale ty, Vašíku, nečti, tebe to nebaví!“ a maminka se ohnula a něco zvedla.

„Podívej, to je pěkný bílý křemínek. Budeme sbírat oblázky, chceš?“

„Počkej, maminko, až za chvíli!“ a Vašík se ani nedívá.

Stojí před žlutou tabulí a natahuje prst. Pomáhá si ukazováčkem, malíčkem, i jazykem.

„P-R-A-H-A!“ Trvá mu to hezkou chvíli od písmene k písmenu. Maminka je netrpělivá.

„Pojď, Vašíku, najdeme jinou skládanku, tuhle nedáš dohromady!“

„Dám, maminko, dám!“ a Vašík je chvíli tiše a jen si v duchu rovná písmenka a na jednu řekne hodně nahlas:

„Praha!“ a potom ještě jednou a ještě tolikrát, kolik máte prstů na ruce a jedné noze.

„Praha, Praha, sláva, Praha...!“ a kluk má radost, že se mu ani domů nechce.

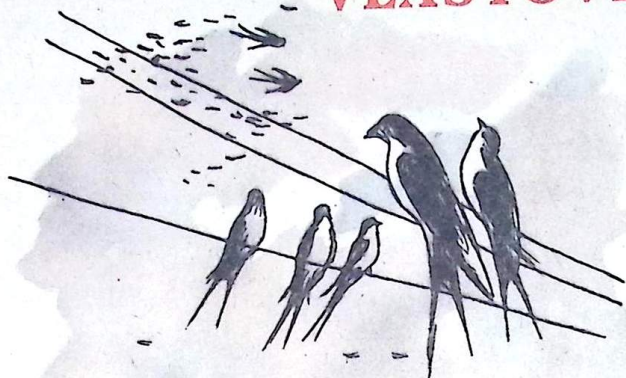
„Budeme si ještě hrát?“ ptá se maminka a Vašík je hned pro.

Našli ještě tři pěkné skládanky. Jedna byla hodně lehká, měla tolik hlásek jako trojlístek lístků a bylo to „ZOO“. Druhá byla hodně těžká. Měla písmenek tolik, kolik má jitrnice konců. Byl to „TELEFON“.

VLAŠTOVKY NA PODZIM

František Hrubín

Vlaštovky tam nahoře,
kam letíte?

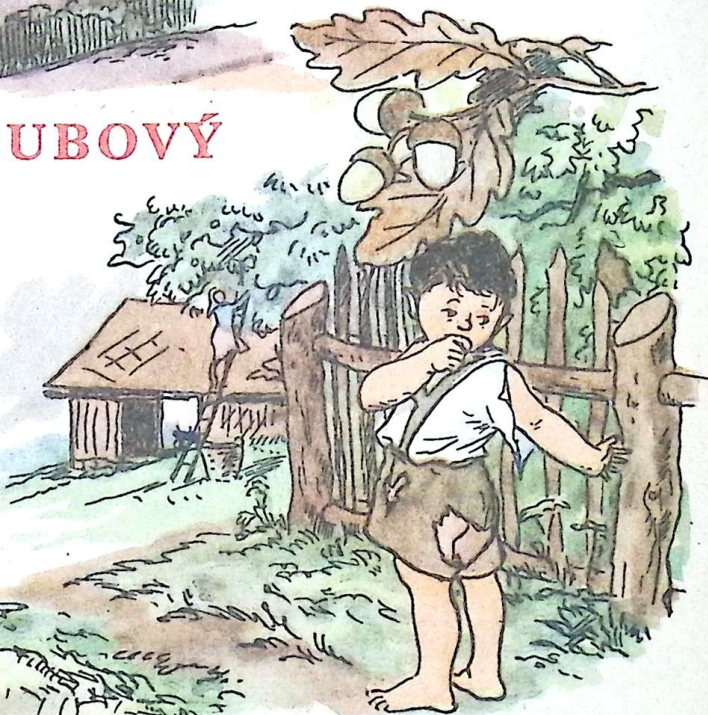
Za moře,
je tu smutno v celém kraji,
mušky už tu nelétají,
hladem bychom pomřely —
noc je dlouhá, den je krátký.
Z jara vrátíme se zpátky,
shledáme se s přáteli.

LÍSTEČEK DUBOVÝ

Oldřich Vyhlídal

Lísteček dubový
nikomu nepoví,
že jsem si roztrhl
košili o křoví.

Košili o křoví,
kalhoty na plotě,
když jsem já přelézal
k sousedům pro kotě.

PODZIM

Ladislav Stehlík

Na vřesu to bručí zrána
jako basa rozvrzaná

brum — brum — brum.

Na vítr si čmelák stýská,
že už fouká se strniska

brum — brum — brum.

MARTÍNEK A HELENKA

Eduard Petiška

Martínek sedí na schodech do zahrady a prohlíží si obrázkovou knížku.

„Martínku!“ křičí za plotem Helenka. Helenka jde ze školy a pyšně si nese brašnu se sešity a knížkami. Martínek seběhne po schodech a běží k plotu.

„Kde jsi byla?“ ptá se Helenky.

„Kde bych byla,“ odpovídá Helenka důležitě, „ve škole jsem byla.“

„Hm,“ řekne Martínek, „to je toho.“

„Aťsi,“ zlobí se Helenka, „ale tebe by ve škole ještě ani nechtěli.“

„Já —,“ rozmyšlí Martínek rychle, co by řekl, „já — do školy ani nebudu chodit. Neprosím se o to.“

„Jé,“ směje se Helenka, „kdybys nechodil do školy, to by ses nic nenaučil.“

Martínek se zamračí. Vzdoruje:

„Já se nic učit nemusím. Všecko umím.“

„Asi, asi,“ posmívá se Helenka, „ani číst neumíš.“

„A zrovna umím číst.“

„A neumíš.“

„A umím, abys věděla.“

„Tak čti!“

„Počkej, hned budu číst,“ říká Martínek a otvírá obrázkovou knížku. Umí ji celou nazpaměť. Dělá, že čte, a pokukuje po Helence:

„Jak to bylo, pohádka?“

Helenka poslouchá a nakrucuje se.

„Tak umím číst nebo ne?“ ptá se Martínek a obrátí list:

„Zabloudilo kuřátko
za zahradou mezi poli.
Pípá, pípá, nožky bolí.“

Helenka se diví. Neví, že Martínek umí knížku nazpaměť. Diví se a mlčí.

„Vidíš to, umím a umím číst,“ povídá Martínek.

„Jen jestli tam také je, cos četl,“ pochybuje Helenka.

„Tak si to přečti sama,“ podává Martínek Helence obrázkovou knížku. Helenka knížku vezme a čte nahlas:

„J-a-k to by-lo, poh-hád-ko?“

Nechodí ještě dlouho do školy a proto čte pomalu.

„Jé, ty neumíš číst!“ posmívá se Martínek.

Helenka se hněvá:

„Však já budu už brzo číst rychle jako . . . jako . . . náš tatínek.“

Na záhonku nedaleko pracuje Martínkův dědeček. Zryl záhon a uhrabal. Teď bude sít květiny. Na pěšině má krabici s papírovými sáčky. V každém sáčku jsou semena květin nebo zeleniny a na sáčky si dědeček už loni napsal, co v nich je. Poslouchá, jak se Martínek hádá s Helenkou, a usmívá se.

„Děti!“ zavolá na ně.

Helenka neví, má jít na zahrádku nebo ne? Půjde, ale jen na chvilku, když je Martínek takový ošklivý. Kdyby ji nevolal dědeček, obrátila by se k Martínkovi zády a běžela by odtud.

Dědeček klečí na záhonku a podává dětem krabici se sáčky:

„Děti, zapomněl jsem si doma brýle a bez brýlí špatně vidím. Podívejte se mi, prosím vás, v kterém sáčku jsou semínka karafiátů. Je to napsáno na sáčku.“

Helenka vezme krabici a začne prohlížet sáčky.

„A co ty, Martíneku,“ povídá dědeček, „slyšel jsem, jak hezky umíš číst — nepomůžeš Helence také?“

Martínek si pomalu vybere z krabice dva sáčky, ty nejmenší a dělá, jako by četl. Dívá se, dívá, ale nepřečte ani písmenko. Jakkoli by uměl číst, vždyť se číst neučil.

Helenka čte nahlas a s důrazem:

„As-stry, ko-pretiny . . .“

Dědeček kývá hlavou a dívá se na Martíňka. Martínek si prohlíží sáčky, červená se, ale neříká nic.

„Taďy, dědečku, žádné karafiáty nemáte,“ povídá Helenka a podává dědečkovi krabici se sáčky.

„Nu,“ pokládá dědeček krabici na záhonek, „snad má sáček se semeny karafiátů Martínek.“

„Dědečku,“ řekne Martínek, „já to nějak nemohu přečíst.“

„I to si myslím, tohle ses nazpaměť nenaučil,“ usmívá se dědeček, „však ona to Helenka přečte.“

Helenka čte a opravdu, v jednom sáčku jsou karafiátová semena, která dědeček hledal.

Už se chtěla Helenka vychloubat, ale vzpomněla si, že je šolačka a že by to nebylo hezké. Proto jen řekla, že musí běžet domů, že na ni maminka čeká. Pozdravila a už byla pryč.

Martínek se díval, jak dědeček dělá na záhonku řádky. Stydl se.

„Dědečku,“ povídá.

„Copak,“ zvedne dědeček hlavu.

„Já asi přece jen budu chodit do školy.“

„Ale, ale,“ diví se děda, „a já už myslil, že všechno umíš.“

„Dědečku, já půjdu do školy třeba už odpoledne, s Helenkou, ano?“

„Tak hned to ještě nebude,“ hlídá si dědeček bradu, „ale za dva roky — to už budeš opravdový školák.“

„Dědečku — a dva roky, to je moc dlouho, vid’?“

„To se ještě mockrát vyspíš.“

Martínek roztáhne prsty na obou rukou:

„Desetkrát?“

„Ó, to se vyspíš mnohem, mnohem víckrát!“

Martínek si vzdychne. Taková doba!

„Dědečku — a řekneš mi, až to budou dva roky, vid’, abych nezmeškal.“

„Řeknu, to víš, že řeknu,“ usmívá se dědeček, „a sám tě tam odvedu.“

Jeden seděl na lavici,
druhý hleděl na ulici,
Toník zpíval,
Jirka ztich',
Lenka byla samý smích.

A to bylo k podvečeru,
nebylo co dělat věru.

Kavka na plot usedla si,
kocour v šeru zbystril zrak.
A vtom Jirka dětem hlásí
jenom tak:

— A já v kapse hřebík mám!
A co vy?
— A my hosta! Přišel k nám.
A co vy?

— A my zase pěknou kočku,
měla včera kotata.
Rostou pěkně pomaloučku
a jsou celá strakatá.

— A my sporák plynový!
A co vy?

— A my hrnky malované,
ty jsou, pane!

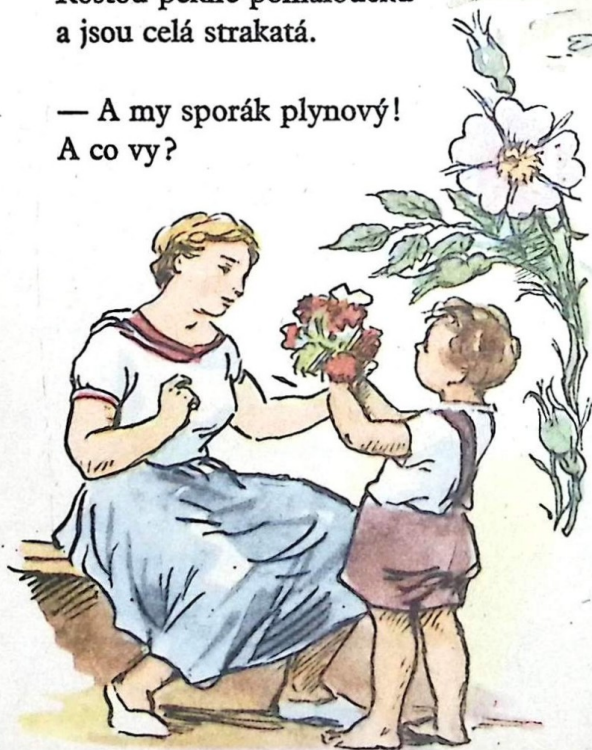
— A my máme to štěstí,
že vidíme náměstí,
ale z vaší světnice
vidět je jen ulice.

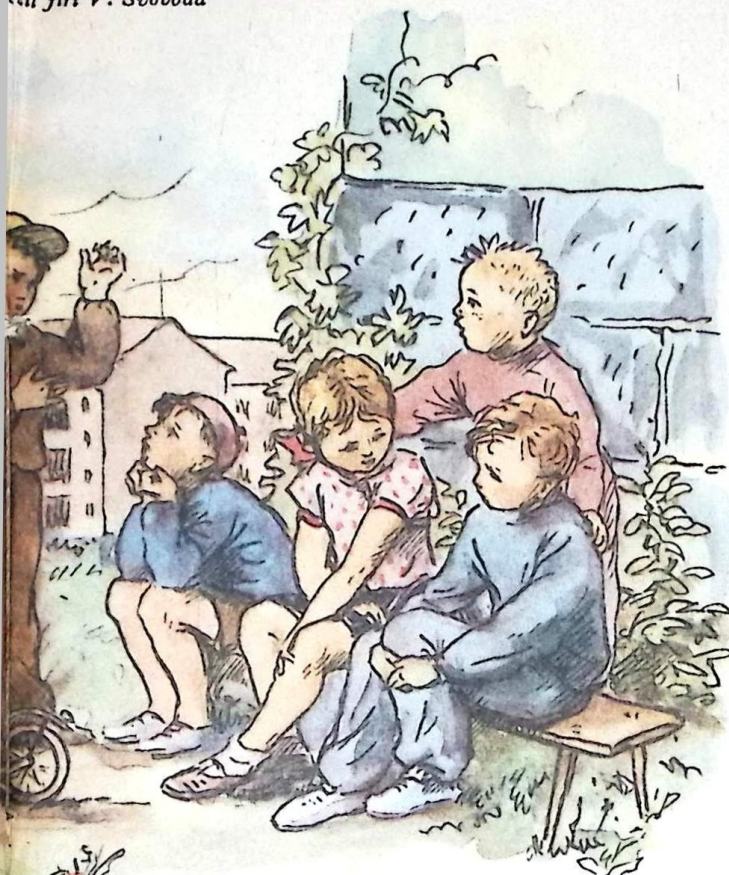
— A my jsme šli na procházku,
dostali jsme cukroví
a balónek na provázku,
žlutý, modrý, růžový!

— Nám vyhasla kamínka,
to za prvé,
přivezli nám polínka,
to za druhé.

A CO

Sergej Michalkov — p

A za čtvrté: naše máma
je pilotkou letadla
a letadlo řídí sama,
ještě nikdy nespádla.

Míša jenom klátí nohou:
— Pilotkou být,
to je toho!

Službu má teď zrovinka
četařka — má maminka.

A maminky Tondy, Jirky,
ty jsou obě inženýrky.
I kuchařka umí mnoho!
Pilotkou být,
to je toho!

— Moji mámu všichni znají,
řidičkou je na tramvaji.
Nejvíc ze všech ona je,
řídí celé tramvaje!

Zazněl tichý hlásek Lenin:
— A tkadlena, to nic není?
Kdo na šaty plátno tká?
Jistěže ne pilotka!

Ta letadla řídit musí,
a to je moc hezká věc.

Kuchařka zas peče husy,
to je taky hezká věc.

Lékařka nám zdraví chrání,
učitelka učí psaní.
Prostě naše maminky,
ty jsou všechny hrdinky!

A to bylo k podvečeru,
nač se hádat, na mou věru!

Při svém zájezdu do Moskvy jsme
navštívili jednoho z nejvýznamnějších
básníků, písničků pro sovětské děti —
Sergeje Michalkova. Poslal vám jednu
ze svých básniček a tento pozdrav:

MILÉ ČESKÉ DĚTI,

*jsem sice už starší, ale jsem čestný
pionýr. Rudý šátek mi uvázaly pražské
děti při mé návštěvě v roce 1949.*

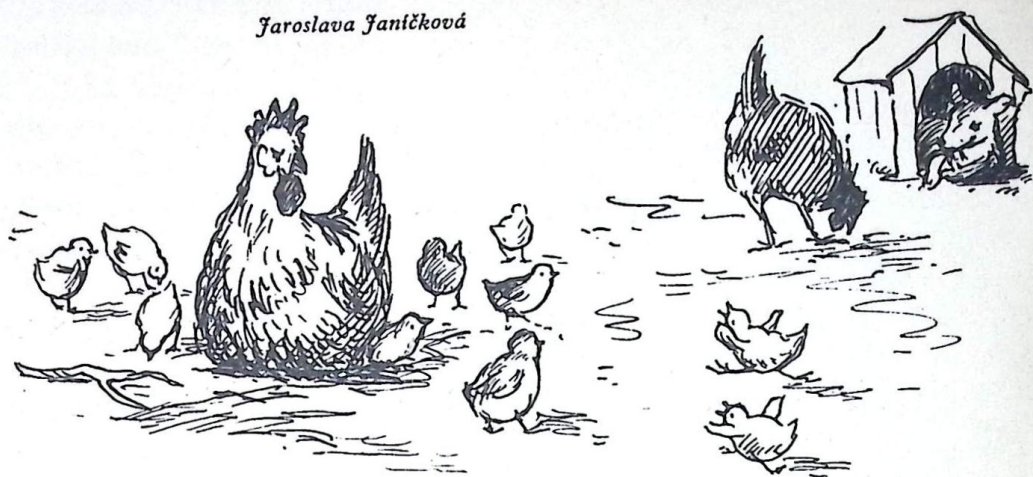
*Prahu jsem si zamiloval a vždy se
tam rád vracím. Těší mě, že čtete moje
verše v překladech mých českých přátel
a budu mít radost, když se vám budou
líbit.*

Váš

SERGEJ MICHALKOV

O STAROSTLIVÉ KVOČNĚ

Jaroslava Jančková

U Kovářů na dvorečku bylo teplo a veselo. Slunce svítilo zrovna na dřevěnou pavlač, kde seděl Vašík s Alenkou. Dívali se dolů na dvůr, kde se na sluníčku vyhřívala stará kvočna a kolem ní se hemžilo plno malých kuřátek. Byla všelijaká: žlutá, šedá, kropenatá; pípala a běhala kolem kvočny, která si je starostlivě hlídala. Kvok, kvok, kvok, svolávala je neustále k sobě. Však také byly ty její děti neposedné. Sotva přivolala jedno žluté, už jí dvě kropenatá utíkala.

Děti pozorovaly chvíli velkou slepičí rodinku. Líbilo se jim, jak kuřátka kvočnu poslouchají, a když na ně zavolá, hned k ní běží.

„Vašíku, co kdybychom si od kvočny jedno kuřátko vypůjčili?“ povídala Alenka.

„Co bys s ním dělala?“ zeptal se Vašík udiveně.

„Jen tak, víš, chvilku si s ním pohrajeme a zase jí je vrátíme,“ vysvětlovala sestřička.

Vašík se nedal dlouho pobízet. Zakýval kudrnatou hlavou, sebral se a

už byl na dvorku. Pomaloučku se blížil ke kuřatům. Vtom už ho spatřila kvočna. Hned tušila nebezpečí. Začala svolávat rodinku dohromady pod svá křídla. Ale Vašík nedbal. Rychle přiskočil a chňap! už měl jedno žluté kuře v ruce. To se leklo a začalo žalostně pípat. Volalo matku kvočnu. Ta se zvedla, roztáhla hrozi-
vě křídla a ocas a běžela proti chlapci. Vašík se tak lekl, že zůstal s kuřátkem v ruce stát proti kvočně. V tom strachu zapomněl, že je může pustit na zem.

Alenka začala křičet a hned se na pavlači objevila maminka.

„Pusť kuřátko na zem, Vašíku, nebo tě kvočna poklová!“ volala, když spatřila, co se děje; a rychle seběhla na dvorek. Vzala vyjevenému Vašíkovi kuřátko z ruky a posadila je na zem k ostatním.

„Na, tu máš, stará, neboj se, tady je máš,“ chlácholila kvočnu. Ta rázem utichla, stáhla křídla a posadila se. Všechna kuřátka se hned seběhla a schovala se matce pod křídla.

MEDVĚD A MYŠKA

František Sedláček

V hlubokém lese bydlil starý, velký, silný medvěd. Byl pyšný a každému se chlubil svou silou. Jednou si usmyslil:

„Jsem největší a nejsilnější v celém lese. Budu tedy králem všech zvířat.“

Utíkal kolem zajíček.

Medvěd na něho spustil:

„Zajíčku-ušáčku, jsem medvěd huňáč. Jsem nejsilnější v celém lese. Budu proto králem všech zvířat. Musíš mě poslouchat!“

Zajíček se celý třásl. Rád slíbil medvědovi poslušnost a upaloval domů, jen se za ním prášilo.

Medvěd šel pyšně dál a potkal srnečka.

„Srnečku-parůžku, jsem medvěd huňáč. Budu králem všech zvířat, protože jsem nejsilnější. Co řeknu, musíš vykonat!“

Srneček leknutím ani odpovědět nemohl. Jen hlavou kývl a utíkal, jen mu jehličí od kopýtek odletovalo.

Medvěd šel dál a potkal docela malou myšku. Zastavil ji:

„Myško-hrabalko, jsem medvěd silák. Jsem největší a nejsilnější v celém lese. Ranou tlapy strom vyvrátím. Budu králem všech zvířat. I ty mě musíš poslouchat.“

Ale myška byla velmi chytrá. Dostala nápad a řekla:

„Jsi jistě velmi silný. Ale že bys dokázal strom vyvrátit, tomu nevěřím. To mě musíš přesvědčit. Přelom třeba tenhle strom,“ ukázala na starý dub, ze kterého vylétala včela.

„Hned uvidíš,“ zabručel medvěd a rup a prask, bum a strom ležel.

Ale bylo zle. V dutině stromu měly své hnízdo lesní včely. Myška to dobře věděla. Ty se na milého medvěda vyrojily, bodaly ho a hnaly a hnaly a hnaly. Medvěd utíkal, bolestí bručel, oháněl se tlapami, ale marně. Včely mu pokoj nedaly a zahnaly ho až do jeho brlohu. Bylo po kralování.

Malá myška pokývla hlavou:

„Medvěd je silný, ale rozum, ten mu chybí. To bychom měly pěkného krále.“

A odběhla.

MUŽIK A ZAJÍC

(Ruská lidová pohádka)

Šel jednou mužik do lesa na dříví. Kouká a vidí, — pod keřem sedí zajíc a stříhá ušima! Zaradoval se mužik:

„To se mi zas jednou poštěstilo!“

A pomalu, pomaloučku se k zajíci plížil. Myslí si při tom:

„Chytím zajíce a zanesu ho na trh. Budou-li dávat půl rublu — neprodám ho! Budou-li dávat rubl — ani za rubl ho neprodám. Pod tři ruble nepůjdu! A tři ruble, to už, panečku, něco je! Co jen si za ně koupím? Koupím si za ně svini. Svinka mi dá dvanáct selátek — to budou třeba zase samé svinky.

Vyrostou a dají mi zas každá po dvanácti selátkách. Ta vykrmím a pak je zařiznu. Maso naložím, — budu ho mít plné skladiště!

S masem zajedu na trh, stoupnu si tam pěkně do řady a budu prodávat. Všechno maso prodám a dostanu tisíc rublů. A tisíc rublů, to už jsou opravdu pěkné peníze.

Co si za ně koupím? Co s nimi udělám?

Postavím si nový dům a hned vedle domu skladiště a sýpky. A sýpky a skladiště budu mít plné všeho možného bohatství.

Ale jak jen to bohatství uchráním před zloději?

Najmu si dva hlídače a ti budou muset celé noci chodit sem tam a moje bohatství hlídat.

Ale jak se přesvědčím, jestli dobře hlídají a místo hlídání nespí?

Už vím. Vstanu jednou v noci, potichouнку se k nim příkradu, a jak uvidím, že dřímou, zakřičím na ně:

„Hola, hlídači! Špatně mi tu mé bohatství hlídáte! Za co vám vlastně platím?“

A mužik vykřikl tak hlasitě, že zajíce pod keřem vyplašil.

Zajíc vyskočil, zatřepal ocáskem a frrr do lesa.

Jen se za ním zaprášilo.

Přeložila Milena Lukešová

JAK POŠINULI STUDÁNKU

Jednou šel kocourkovský rychtář s hajným z polí do svého statku. Cesta vedla úzkou pěšinkou podle dřevěného plotu. Byla tam také studánka, a mezi plotem a studánkou jen tak tak že člověk prošel.

Povídá rychtář hajnému:

„Víš, tady by našinec snadno mohl šlápnout vedle a byl by ve studánce. Jen tak o loket kdyby šlo studánku stranou pošinou!“

Hajný se usmál a povídá rychtáři:

„A co mi dáte, když to udělám?“

„Co?“ vzkřikl rozradostněný rychtář, „ty bys to dovedl? To tele dostaneš, které jsme včera odstavili!“

Slovo dalo slovo, a hajný slíbil, že studánku do druhého dne pošine. A také to udělal. Vzal si na večer dva chasníky na pomoc a přes noc postavili rychtářův plot o loket dál od studánky. Ráno šel hajný pro rychtáře, aby se na tu věc podíval. Přijde rychtář, kroutí hlavou a povídá:

„Namoutě milou, o loket, o loket!“

Myslel doopravdy, že hajný pošinul studánku. A tele hajnému dal.

(Podle Zlámané Lhoty Ad. Weniga, 1923)

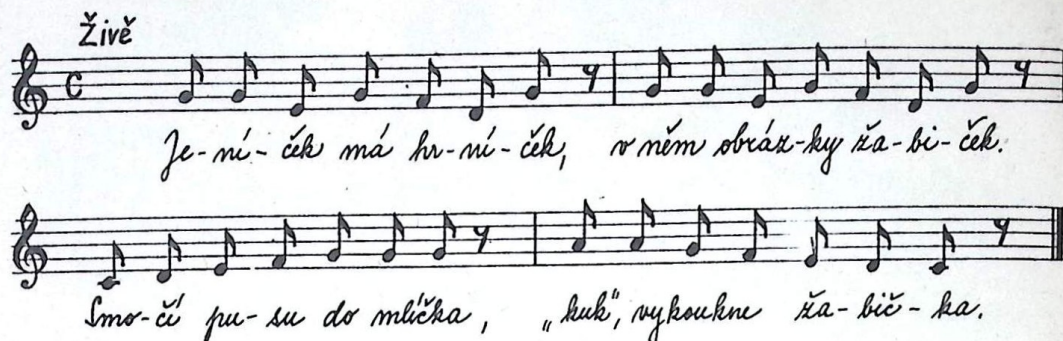

HRNÍČEK

Slova: Milena Koloušková

Hudba: Asta Parmová

Živě

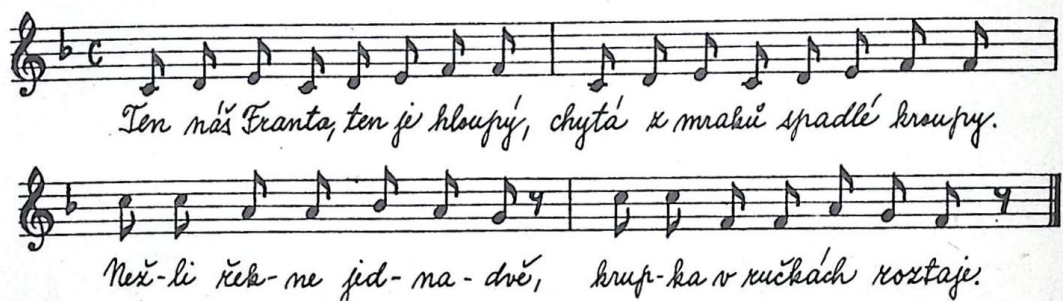

Je-ní-ček má hr-ní-ček, v něm ob-rá-ky ža-bi-ček.
 Šm-čí pu-su do mlé-čka, „kuk“, vykoukne ža-bič-ka.

KROUPY

Slova: Milena Koloušková

Hudba: Asta Parmová

Ten náš Franta, ten je hloupý, chytá z mraků spadlé kroupy.
 Než-li řek-ne jid-na-dvě, kroup-ka v kuckách roztaje.

VRBA

Slova: J. V. Svoboda

Hudba: E. Hůlka

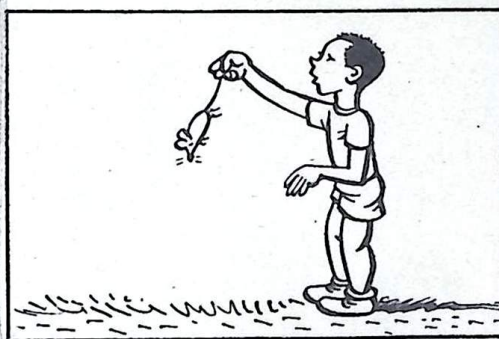
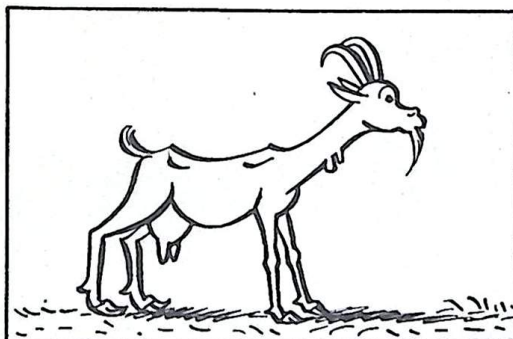
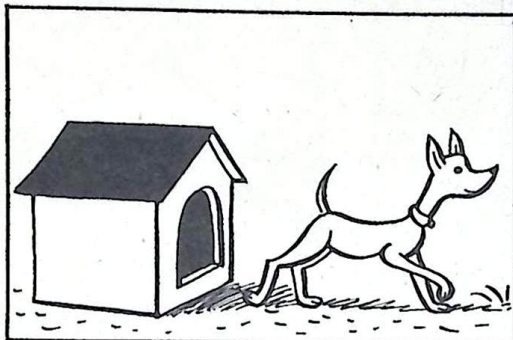
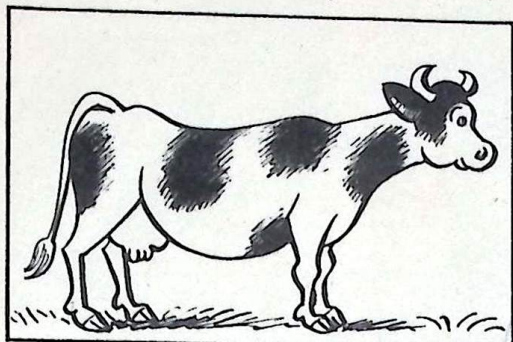
ta vr-tá-mí do vr-tá-mí nad řekou se smutně sklání.

Padají z ní
 žluté slzy.
 Co ji trápí?
 Co ji mrzí?

Na vlaštovky
 marně čeká.
 Uletěly
 do daleka.

Až se vrátí
 jednou z jara,
 zašumí zas
 vrba stará.

PORAĎTE, čím které zvířátko nakrmit!

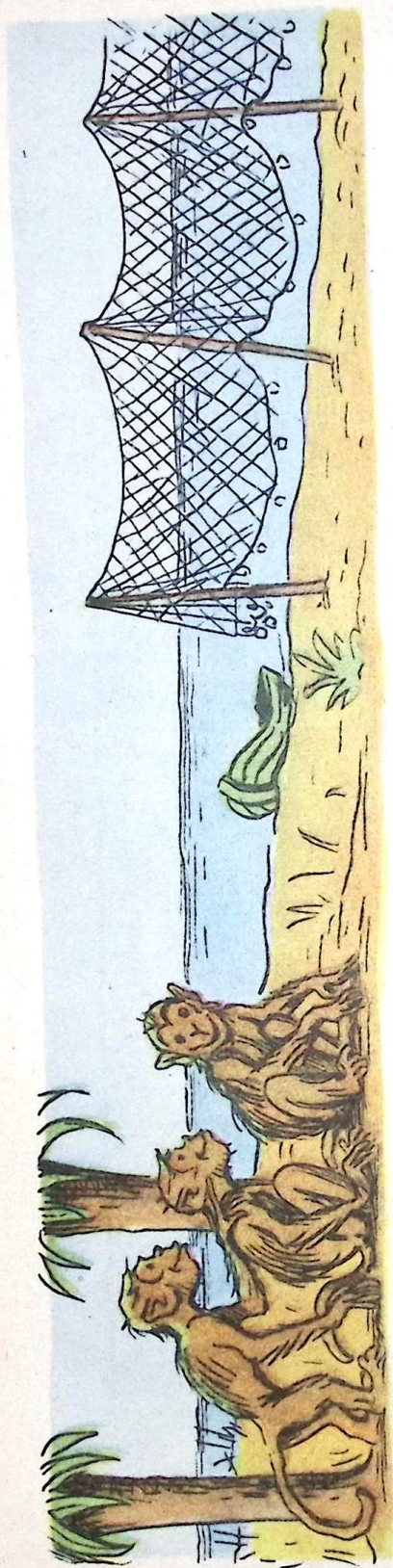
Toto číslo ilustroval Oldřich Opl, str. 159 Josef Bidlo.

Řídí Jiří V. Svoboda s redakčním kruhem. (J. Alda, J. Binek, Dr J. Červenka, V. Chmelíř, O. Kryštofek, J. Otčenášek, O. Syrovátka.) Technická redaktorka Olga Fischerová.

Vydává ÚV ČSM v Mladé frontě. Tiskne SVOBODA, grafický závod, n. p., Praha XVI. Toto číslo vyšlo 15. října 1956. Vedoucí redaktor Jiří V. Svoboda. Cena jednotlivého čísla 60 hal. Redakce Štěpánská 61, Praha II, tel. 22-79-09. Administrace Praha 3 - Nové Město, tel. 22-41-41. Účet Státní banka československá č. 7-9404. Informace o předplatném podá každý poštovní úřad a doručovatel.

Rozkřídí Poštovní novinová služba.

A - 07473

To se bude rybář divit . . .

Přetištěno ze sovětského originálu